

En lidt lurvet klædt proletardreng med plumpe manerer, et lyst hoved, et forslaget udtryk i ansigtet, gaminøjne, et eget Grønnegade-mål, ikke så lidt fræk og pågående, stedse oplagt til utyskestreger, men altid vågen og vagtsom og mødende livets genvordigheder med et ligevægtigt sind og et uforstyrreligt humør *Th. Alving* (5).

Denne lille gemytlige altid kviddrende fugl er en ægte »gadedreng«. Skønt den som alle fugle holder meget af at bade, ser det dog ofte ud, som om den var rigtig snavset og beskidt. Den færdes jo så at sige overalt ved vore boliger, på støvede kornlofter, i snavsede drænrør, skorstene, murhuller og gadens snavs, så noget hænger der altid ved, og når dertil kommer dens ofte pjuskede udseende, så er det ydre i orden. Men enten den har blide eller ublide kår, enten den fryser eller sulter, humør mangler den aldrig. Den er altid oplagt til slagsmål, styrter sig med vild glæde ind mellem en flok kæmpende kammerater, himler op, skriger, laver ballade – la' mig komme til, og så slås hele flokken – tilsyneladende – som de mest uvorne unger *A. F. V. Seier* (8).

Hanspurvene hopper rundt helt skrutryggede af attrå, frier med skingrende falset snart overmodigt pralende, snart ynkeligt anråbende, minder i optræden lidt om vanføre landsbyskræddere på et skovbal, en kende latterlige, men sågu ganske rørende, en opfattelse som hunspurvvene øjensynlig også har *Knud Poulsen* (9).

Den er ellers så køn, den lille gadedreng ... Se engang på hannens sorte lastingbryst, det rødbrune hår med bakkenbarter under den grå hat, vingerne spejl. Betragt hannens smukt randede dækfjer *Torben Nielsen* (10). Men gråspurvvene er ikke næsvise gadedrenge; de passer deres næringsvej og plejer ikke at blande sig op i andres forhold *Hans Hvass* (11). Her er stabilitet, nøjsomhed, hårdførehed. Altså en kedelig lille fugl. Ja, måske. Men den har et velsignet humør. Den stiller slet ingen krav til livet. Den tager imod det som det falder sig. Men der kan ikke komme en vinter så forrygende hård, uden at spurven kan give et pip fra sig *Kaj Munk* (12). Lige glade og sjove er de, enten de sidder i lindetræerne, i gården, hopper på hanebjælkerne i laden, pipper fra tjørnehækken eller sidder og finder Gud véd hvad på en sur og efterårsvåd græsmark. Hvor får de mon al den livsglæde fra? – Spurvvene, de mange små grå fugle har ikke deres ydre imod sig eller har simpelthen ikke noget ydre ... året rundt pipper de glade, hopper livligt omkring enten det er sol eller regn, varme eller kulde. Deres humør er tilsyneladende ganske upåvirket af alle ydre forhold *Gunnar Munk Nislev* (13).

Gråspurvves enstonige skingre pippen under taget (a), deres skingre elskovspis er så vedholdende og gennemtrængende, at det føles som om man fik kraniet nittet sammen med lange, tynde rørsøm ... den er i besiddelse, endda i udpræget grad, af det Søren Kierkegaard kaldte for »erotisk genialitet« (b) *Knud Poulsen* (14).

Gammeldansk dyrerim o. 1460 (15).

Gråspurven flyver nederlig · om bondens bord, · og stork og krage mætter sig · i plovens spor *Chr. K. F. Molbech* (16). En gråspurv er vel ikke meget værd, · og fattigrå dens klædning monne være, ·

En fattig kone fodrer gråspurve i København ved vintertid. Maleri af Carl Bloch, 1886.

Vignet af ugle på slutbladet. Illustration af Hans Tegner til Ludvig Holbergs komedie „Philosophus udi egen Indbildning“.

Besøg i præstegården ved juletid. På staldens snedækte stråtag sidder en flok gråspurve. Maleri af Jørgen Roed, 1833.

dog er dens kvidder blevet mig så kær, · thi ofte gav den mig en nyttig lære. · · Som spurvene min tak jeg synger ud · for Herrens miskundhed og rige nåde; · jeg véd, en spurv er ikke glemt af Gud, · o, måtte det mig gå på samme måde *J. C. A. Carlsen-Skiødt* (17).

Se en lille spurv alene · i de høstlige nøgne grene, · den har ingen pynt og ingen farvepragt, · men de bly, beskedne farver, · som fra vor natur man arver, · den er fornem i sin enkle dagligdragt *Axel Juel* (18). En lille forsoren krabat du er, · ej synderlig pillen med tøjet, · lidt næsvis, lidt sky i din daglige færd, · men altid glad og fornøjet. · · Jeg elsker din køjtre kvidren i maj, · den minder om barnets støjen, · jeg holder selv af din gra kavaj, · den minder om bondetrojen *Zakarias Nielsen* (19); de pusler fjer og strutter op · en lille hvergarnsfarvet krop *Knud Andersen* (20). Du lille gråspurv, proletar, · blandt folk og fæ og fugle lidt regnet, · du hverken toner eller farver har · så lidt som ting til pralerier egnet. · Ak nej! Dit kvid-

der er det bare pip, · din dragt er sjusket, kort: du er en stakkel, · dertil opfarende, en spirrevip, · hysterisk, trættekær, et fælt spektakel! *Kristen Beck* (21).

Urene slår; det støjer udenfor: · gråspurvene, som hilser lysets fødsel *Holger Sandvad* (22).

Th. Alving, Gråspurven (23); *Kristen Beck*, Til en gråspurv (21); *Marinus Børup*, De små grå (24); *Axel Juel*, Spurvene (25); *Zakarias Nielsen*, Spurv (19); *Peter Ommerbo*, Gråspurven (26); *Hans Povlsen*, Vi er spurve (27).

LITTERATUR: (1) 248 3,141; (2) 205c 9; (3) 791 29/4 1949; (4) 154 424; (5) 7 39,45; (6) 625c 32f; (7) 630e 66f; (8) 785 218f; (9) 695c 107; (10) 628b 73; (11) 375e 12; (12) 583e 219; (13) 630c 62f; (14) a 695 85; b 695c 74, 102; (15) 104 24f,108; (16) 572d 44; (17) 123 11f; (18) 413g 66; (19) 629 59f; (20) 15 18; (21) 41b 103f; (22) 763 92; (23) 7 14-43; (24) 118h 24-26; (25) 413g 64-66; (26) 657b 69; (27) 696 43f.